

18. ISMERKEDÉS A KERESZTELEÉSSEL

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszám: 2.

Az alábbiakban két óravázlat javaslat található, melyből az 1. óra az állami iskolákban történő hit- és erkölcstan óra vázlata (illetve az egyházi iskolák 1. órájának vázlata), a második pedig csak az egyházi iskolák számára javasolt.

(Egyházi iskolai munkafüzetben: 18/B.)

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(Felhasznált irodalom: Bibliai lexikon gyerekeknek, Budapest, 1987.; Bibliai nevek és fogalmak, Evangéliumi kiadó, 1988; Imre Lajos, Dr.: Ekkleziasztika, Budapest, 1941; Keresztyén Bibliai Lexikon I-II., Kálvin Kiadó, 2004; Pásztor János: Liturgika, Debrecen, 1985, Szénási Sándor: Megtaláltuk a Messiást! Kálvin Kiadó, Budapest, 2013.)

fogadalom – Különleges alkalmak és élethelyzetek indítják rá az embereket. A fogadalom önként tett ígéret Istennek valamilyen szolgálat elvégzésére, vagy hálából, Neki tetsző és Őt dicsőítő dolog végrehajtására.

gyülekezet – Az Újszövetségben jelöli a Krisztusban hívők összességét, vagyis az Egyházat, ugyanakkor a hívők egy adott helyen szerveződő közösségét is, tehát a helyi gyülekezetet.

Isten gyermekei – Az Isten által megváltott emberek, akik hisznek Jézus Krisztusban. Az Újszövetség úgy beszél az Isten fiairól, mint akik adoptáció útján lesznek azokká a Jézus Krisztusban való hit által (Gal 3,26; Róm 8,14.16).

keresztség – Az a szertartás, amelynek a gyakorlását Jézus hagyta meg tanítványainak mennybemenetele előtt (Mt 28,18-20). Isten szövetségének a jele. Tiszta vízzel való leöntéssel gyakoroljuk. Jelképes cselekmény, amelyben a jel a víz, a jelzett dolog pedig a Szentlélek titokzatos munkája, amellyel a megkeresztelt hívőt Krisztus vérével megmossa, bűnbocsánatban részesíti, megújítja és Krisztus testének tagjává szenteli. A gyermekkeresztség kifejezi, hogy nem a mi érdemünk szerzi meg az üdvösséget, hanem Jézus Krisztus áldozata, valamint, hogy Isten szövetséges népe vagyunk (ApCsel 2,39).

keresztszülő – Az a férfi és nő, aki a szülők mellett felelőséget vállal a gyermek hitbéli neveléséért.

keresztyén – Legelőször Antiókiában használták Krisztus követőinek megnevezésére a kívülállók. Csak később vált Jézus követőinek önmegjelölésévé. Az Újszövetségben a kifejezés háromszor fordul elő: ApCsel 11,26; 26,28; 1Pt 4,16

közösség – A közösség érzésének legősibb tudata a nagycsaládban, a nemzetségben és a törzsben fejeződött ki. Az Ószövetségben a közösség Isten népének a közösségét jelölte elsősorban. Tagjait a közös származás, nyelv, hit és kultusz, hagyomány és törvény kötötte egybe. Ez az ősi közösségtudat még az Újszövetség idejében is fennmaradt, pl. amikor egész háznépeket kereszteltek meg. Ugyanilyen összekötő kapcsolatot jelentett az asztalközösség is. Teológiailag a leglényegesebb formája a közösségnek az Istennel, Krisztussal való közösség. Az egyház, a gyülekezet tehát azoknak a közössége, akiket egy hit, egy reménység, egy keresztség, egy Úr és egy hit köt össze. Ezért a hívők Krisztusban egy családot alkotnak, akik egymásnak testvérei.

sákramentum – Látható Ige. Eredetileg hűségesküt jelent. A szó alapjelentése: valami, ami szent; olyan dolog, ami megszentelt. Az egyházi szóhasználatban azt a szent cselekményt jelöli, amelynek látható, materiális volta (víz) valamilyen szimbolikus jelentés, lelki hatás csatlakozik (üdvösség – Mk 16,16). (Heidelbergi Káté 66-67. kérdés-felelet) További fontos jellemzője, hogy a szerzője Jézus Krisztus.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

A keresztség az Isten szövetségébe való befogadásnak az eseménye. Ezáltal a megkeresztelt ember élete új alapra helyeződik. A keresztség vize azt jelképezi, hogy „Az Ő vére és Lelke az én lelkem tisztátalanságát, azaz minden bűnömet olyan bizonyosan elmossa, amilyen bizonyosan megmosattam külsőképpen a vízzel, amely a test tisztátalanságát szokta elmosni.” (Heidelbergi Káté 69. kérdés-felelet) Az Isten szövetségébe való befogadtatás ugyanakkor az Isten fiainak szövetségébe és családjába való beavatást és befogadást is jelenti. Mit taníthatunk egy elsős gyermeknek a keresztelezésről, aki nem tud még elvont fogalmakban gondolkodni?

- ❖ Először is megismertethetjük őket a keresztelezés sákramentumával, hiszen bizonyára akad olyan gyermek is, akinek a családja nem templomba járó, így még nem látott keresztelest.
- ❖ Megismerhetik azt az örömhírt, hogy Istennek már akkor fontosak voltak, amikor ők még nem is hallottak róla. A keresztségben Isten ezt juttatja kifejezésre.
- ❖ A keresztséggel egy nagy családnak, a gyülekezetnek is tagjai lettek.
- ❖ A nagy családban sok testvér él együtt.

Alapozzunk az élményekre, hiszen az élmények mélyen raktározódnak el bennük és részükké válnak. Ezért, mennyiben módunk van rá, egyeztessünk a lelkipásztorral (és az iskola igazgatójával), hogy elvihessük a gyerekeket a templomba egy rendhagyó hittanóra. A templomban mutassuk be nekik a keresztelező medencét (vagy tálat), keresztelező kancsót, kereszteleési anyakönyvet és a kereszteleési emléklapot.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT

Fő hangsúly: Isten gyermekévé fogad

Kognitív cél: Ismerkedjenek meg a keresztelezés sákramentumával.

Affektív cél: A keresztség annak a jele, hogy Isten gyermekeivé fogadott minket. Érezzék át annak az örömét, hogy Jézusnak már akkor fontosak voltak, mikor ők még mit sem tudtak Róla.

Pragmatikus cél: Saját szavaikkal tudják megfogalmazni, mit jelent az, hogy meg vannak keresztelve.

Az óra fő része	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Ismételjük át a gyermekekkel az <i>Én Istenem, jó Atyám</i> kezdetű éneket.</p> <p>Kérdezzük meg, hogy ki volt már keresztelezőn és engedjük, hogy beszámoljanak az élményeikről.</p> <p>Házi feladat ellenőrzése. (fotók keresztelezőről)</p> <p>Nézzük meg a tankönyv képét a keresztelezésről és beszéljünk róla, mit látnak a képeken.</p>	<p>Ismétlés. Isten, mint mennyei Atya fogalmának rögzítése. Saját élmények felelevenítése.</p> <p>A gyermekek szabadon megfogalmazhatják a látottakat, ez által fejlődik a kommunikációkészségük.</p>
Feldolgozási javaslat	<p>Beszéljünk a tanulókkal a következőkről:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Mit jelent a keresztség sákramentuma? ❖ Kik vannak jelen a keresztelezésen? ❖ A kereszteleési liturgia menete. 	<p>Ha valamilyen oknál fogva nem lehet megoldani a templomlátogatást,</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mit fogadnak meg a szülők és keresztszülők? ❖ Mit fogad meg a gyülekezet? ❖ Hogy történik a keresztelés? ❖ Mire szolgál a keresztelési emléklap? ❖ Milyen adatokat írnak a keresztelési anyakönyvbe és miért? ❖ Református Egyházunk gyakorolja a gyermekkeresztséget – Idézzük fel a gyerekekkel együtt azt a történetet, amikor Jézus megáldja a gyermekeket. A szülők odaviszik gyermekeiket Jézushoz, aki elfogadja és megáldja őket. (Lapozzunk vissza a tankönyvben a történethez és ismételjük át.) 	vigyünk magunkkal felnagyított képeket a felsorolt dolgokról. (Keresztelő medence/tál, keresztelő kancsó, anyakönyv. Az emléklapról ne képet vigyünk, hanem magát az emléklapot.)
Elmélyítés	Hogy ne csupán „száraz tényeket” ismerjenek meg a gyerekek, tegyük őket egy keresztelő részeseivé. (A templomban és az iskolában is. Biztosan van a gyerekek között olyan, aki még nem vett részt keresztelőn.)	Válasszunk szülőket, keresztszülőket, lelkészt, gyülekezetet és jelenítsük meg a szertartást. Nem csak hallják és látják, hogy mi történik kereszteléskor, hanem át is élük. Így maradandó élménnyé válik számukra. Anyagszükséglet: bepólyált baba, kancsó, tál, emléklap
Aranymondás	„...tegyetek tanítvánná minden népet, megkeresztelve őket az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevébe...” Máté 28,19	Adjuk körbe azt a babát, amit a keresztelő megjelenítésénél használtunk. Mindenki mondja el felette az aranymondást.
Munkáltatás	Munkafüzet feladatai	Munkafüzet 1-4. feladat
Házi feladat	Családi élmények, fényképek gyűjtése a saját keresztelőjükről. Megkereszteletlen gyermekek rajzoljanak egy képzelte fényképet egy keresztelésről.	

TOVÁBBI ÖTLETEK

1. Drámapedagógia játék: családalkotó

A játék leírása: alakítsunk csapatokat 3-4-5-6 fő Nem szükséges egyenlően elosztanunk a csapatokat.

A játékvezető utasításának megfelelően állóképalkotása lesz a családok feladata.

- a. reggel a családban.
- b. este a családban
- c. születésnap a családban
- d. keresztelő a családban

Fontos, hogy a képkalkotások után megbeszéljük a gyerekekkel a látottakat. Az állóképek alkotása után megérinthetjük a szereplőket, akik meg szólalhatnak. Az adott szituációban mit mondanának. Az elhangzottakból következtethetünk a személyre.

2. A test tagjainak fontossága

Lássák meg a tanulók, hogy Krisztus testének tagjai vagyunk! Értsék meg, hogy nem minden testrésznek/tagnak ugyanaz a feladata! Érezzék azt, hogy ők is fontosak a test megfelelő működéséhez. (Segítsünk felfedezniük saját értékeiket, saját feladataikat).

Rajzoljunk egy nagyméretű testet (ami hasonló a kisgyerekek méretéhez), majd vágjuk részeire ollóval. Foglalkozás megkezdése előtt rejtjük el a darabokat a csoportszoba különböző részeire.

Amikor az összes testrész előkerül, és a táblára felkerül az emberi test, beszélgethetünk a testrészek szerepéről, fontosságáról. A gyerekek neveit felírjuk a testre.

(Forrásanyag: Baker Ágnes, Csóka Piroska, Kerekes Szabolcs, Sisa Attila, Sisáné Kispál Andrea: Horogötletek a bibliatanításban. Reménység Magjai Alapítvány. Bp. 2011. 13. old.).

3. Egy emlékezetes keresztelő (Forrásanyag: Mercé Segarra / Francesc Rovira: Játékosan a Bibliáról. Kálvin Kiadó. Bp. 2006. 65. old.).

Egy emlékezetes keresztelő

Kérd meg a szüleidet, hogy mutassanak fényképeket a keresztelődőről, és meséljenek neked róla! Válaszd ki a kedvenc fényképedet, és készíts hozzá képkeretet! Ez a kép mindig előtted lehet, és emlékeztethet a keresztelésre.

1. Kérj meg egy felnőttet, hogy vágjon ki neked egy téglalapot a kartonból! A téglalap egy kicsit kisebb legyen, mint a fénykép!
2. Helyezd rá a fényképet, és erősítsd oda a hátán egy kis celluxszal, hogy ne essen le!
3. A fénykép és a keret hátulját fedd le színes papírral, hogy szépen el legyen dolgozva!
4. A képkeretre ragaszd rá a virágokat! Türelmesnek kell lenned, hogy ennyi virágot felragassz!

Kellékek
papír- vagy szárazvirágok, fehér karton, színes papír, ragasztó, cellux, tapétázókés, ceruza, fénykép a keresztelődőről.

INSTRUKCIÓK A MUNKAFÜZET FELADATAIHOZ

2. feladat

„Kösd össze a pontokat, majd színezd ki az ábrát! Tudod-e, hogy mik ezek?”

Instrukció: A 2. feladatnál a pontok összekötése után közösen beszéljük meg, mi látható az ábrán és mire használjuk. Ez után színezzék ki a gyerekek a keresztelési kancsót és tálat.

4. feladat

„A három rajzból melyik egyezik meg pontosan az alsó képen látható kisbabával? Tegyétek pipát a kép mellett található négyzetbe!”

Instrukció: a sor legszélső rajza azonos az alatta lévő kisbabával. Az egyiknél elmaradt a pólya a baba feje alól, a másodiknál pedig az arcból hiányzik az egyik fül. A négyzetek a gyülekezeti munkafüzetből hiba révén kimaradtak, helyette a babák mellé rajzoljanak egy pipát a gyerekek.

A témához felhasználható énekek:

Református Énekeskönyv: 134. zsoltár 3. verse Megáldjon (+hk.)

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT EGYHÁZI ISKOLÁK 2. ÓRÁJA SZÁMÁRA

(Egyházi iskolai munkafüzetben: 18/B.)

Fő hangsúly: Jézushoz tartozol

Kognitív cél: Ismerjék fel, hogy a keresztség azt jelenti, Jézushoz tartozunk.

Affektív cél: Arra való rácsodálkoztatás, hogy a keresztség által Isten nagy családjába tartoznak a gyermekek is, és a keresztség által sok testvérük van.

Pragmatikus cél: Arra bátorítás, hogy találják meg annak a módját, hogyan fejezhetik ki a testvéri közösséget egymással.

Az óra részei	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	Mondd vissza! A gyerekek sétáljanak az osztályteremben. A hitoktató elkezd mondani a Jézus megáldja a gyermekeket történetét szabadon. Egy-két mondat után ráteszi a kezét valamelyik gyermek vállára, neki pedig vissza kell mondania az elhangzott mondatokat. Ezután folytassuk a történetet, majd egy-két mondat után ismét tegyük valakinek a vállára a kezünket. Addig folytassuk a játékot, amíg a történet végére nem érünk. Játsszunk a szimbólumokkal: Mi ez? – érzékelős játék Hívjunk ki egy gyermeket és kössük be a szemét. Az lesz a feladata, hogy érzékszervei segítségével kitalálja, mi az, amit hall, ízlel, érez. Játsszunk le felvételtől vízcepegést, vízcsorgást. Kóstoltassunk vele ásványvizet és csapvizet. Csepegtessünk a tenyerébe vizet, majd mossuk le a vízzel a kezét. Mi jut eszedbe róla?	Jézus megáldja a gyermekeket történetében a szülők odaviszik a gyermekeket Jézushoz, mint ahogyan a keresztelés alkalmával is ez történik. A játék lehetőséget teremt közösen átismételni, hogyan kapcsolódik a víz a keresztséghez.

	<p>Fogjunk a kezünkbe egy fehér kendőt vagy terítőt. A következő mondattal kérdezzük meg őket, kinek mi jut eszébe róla: „Van nálam egy fehér kendő. Mi jut eszedbe a fehér színről?” Akinek van valami ötlete, kijön, átveszi a kezünkből a kendőt és azt mondja: „A fehér színről a ..... jut eszembe.”</p>	<p>Beszélgessünk róla a gyerekekkel, hogyan kapcsolódik a fehér szín, a tisztaság a keresztséghez.</p>
<p>Bibliai tanítás vázlata</p>	<p>Kérdések segítségével tanítsuk a gyerekeket.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Kinek van testvére? ❖ Kinek van 1 testvére? ❖ Kinek van 2 testvére? ❖ Kinek van kettőnél több testvére? ❖ Ki a testvér? Hogyan határoznák meg? ❖ Miért jó, ha valakinek van testvére/testvérei? (sorolják fel) ❖ Honnan lehet tudni, hogy valakik testvérek? (közös legalább az egyik szülő, azonos a vezetéknevük – bár nem feltétlenül, hasonlóak) ❖ Elhinnék nekem, ha azt mondanám, annyi testvérem van, hogy meg sem tudom számolni? ❖ Miért hinnék el? Miért nem hinnék el? ❖ Amikor megkeresztelnek valakit, nem csak keresztnevet kap. (Kap egy másik vezetéknevet is – az Isten gyermeke, - az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevébe való belekeresztelés.) ❖ A nevüket beírják a keresztelési anyakönyvbe (Keresztelési anyakönyv és az élet könyve. Benne vannak mindkettőben azok, akik már meghaltak, azok, akik most élnek, és bekerülhetnek azok, akik még meg sem születtek.) ❖ Az összes megkeresztelt egy nagy családnak a tagja(Egyház, gyülekezet), egymásnak lelki testvérei. ❖ A testvéreknek szeretniük kell egymást, figyelniük kell egymásra, meg kell találniuk annak a módját, hogy a közösségüket kifejezzék. (Például az Áldás, békesség! köszönéssel– a közös köszönés is a közösség, az egy csoporthoz tartozás kifejezése.) 	<p>A kérdések lehetőséget adnak arra, hogy a gyerekek szabadon kifejezhessék véleményüket. Ez egyben jelzés is a hitoktatóknak, hogy megértették-e a keresztség jelentését, illetve lehetőséget ad, hogy a megfogalmazott cél felé terelje a gyermekeket.</p>
<p>Elmélyítés</p>	<p>Munkafüzet feladatai Imádkozzunk nevekkel: Egyetlen mondattal köszönjük meg valamit Istennek a következőképpen: Én, XY, Uram a Te gyermeked, köszönöm neked Uram, hogy ..... Mivel nehéz és hosszú a mondat a gyerekek számára, a katechétával együtt mondhatják a gyerekek a mondat első felét és mindenki a nevét teszi bele és azt, hogy mit köszön Istennek.</p>	<p>Rögzítsük a gyermekekben, hogy nem csak szüleiknek, hanem Isten gyermekei is.</p>

TOVÁBBI ÖTLETEK

1. Köszöntsük egymást!

Játsszunk el a gyerekekkel, hogyan köszönnek egymásnak az utcán az emberek:

- Fiú és lány, ha 100 évvel ezelőtt felnőttel találkoztak. *(A fiúk megemelik a kalapjukat, a lányok pukedliznek, és kezét csókolommal köszönnek.)*
- Ha ma felnőttel találkoznak. *(Egymásra néznek, és Jó napot kívánókkal köszöntik egymást.)*
- Ha gyerekek ma egymással találkoznak. *(Integetnek egymásnak, és szíával köszönnek.)*
- Ha reformátusok találkoznak egymással. *(Kezet fognak, és Áldás, békességet! köszönnek egymásnak.)*

A gyerekek járjáklanak szabadon a teremben, és akivel találkoznak, köszönteniük kell egymást. A hitoktató mindig tapssal jelezen a váltásoknál, és hangosan mondja, hogy kik találkoznak. Mikor már ismerik a köszönési formákat, egyre gyorsabban válthatunk.

2. Készítsünk ember formájú girlandot! Hajtogassunk A4-es méretű papírt fektetve harmonikára (3 felé), rajzoljunk rá emberalakot (készíthetünk fiú és lány alakokat is), és vágják ki. Amikor széthajtogatják, 3 emberkét kapnak. Ezeket színezzék ki (a középsők ők maguk legyenek), majd ragasszuk össze őket egy nagy emberlánccá.

Kivághatunk 1 darab Jézus forma alakot is, és a girland 2 végét Vele foghatjuk össze. Ráragaszthatjuk az emberalakokat Hulla-hopp karikára, így felakaszthatjuk, és a terem díszé is lehet.

INSTRUKCIÓK A MUNKAFÜZET FELADATAIHOZ

2. feladat

„Melyik emberek tartoznak egy családba? Tegyé a mellettük lévő kockába egy pipát! Színezd ki őket egyformára! Beszéljétek meg, mi alapján csoportosítottátok őket!”

Instrukció: Hagyjuk, hogy a gyerekek maguk kezdjenek hasonlóságokat keresni és csoportokat felfedezni. Ha nem megy, néhány ötlet: férfiak, nők, gyerekek, sötét hajúak, stb.